

Maakuntavaltuuston seminaari 12.10.2016

Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma 2017-2018

Valmistelun pohjana 2016-2017 Topasu. MYR hyväksyy 17.10.2016.

Aikataulu

Kesäkuu

- Oppilaitokset:

Savonia-amk	30.5.2016	klo 9.00
Itä-Suomen yliopisto	2.6.2016	klo 14.00
YSAO	14.6.2016	klo 9.00
SAKKY	21.6.2016	klo 14.00

Elokuu

- Elinkeinoelämän edustajat: yrittäjät 16.8. ja kauppakamari 17.8.
- Pelastusopisto 18.8.2016
- PSL sisäinen keskustelu 23.8.
- ELY-keskus 29.8. (painopisteet, edunajamisasiat)
- GTK 20.9.

Syyskuu – Seututapaamiset

• Kuopio	6.9.2016	klo 8.30-11.30
• Sonkajärvi	13.9.2016	klo 13.00-15.30
• Tuusniemi	20.9.2016	klo 8.30-11.00
• Vesanto	21.9.2016	klo 13.00-16.00
• Varkaus	22.9.2016	klo 9.30-12.00
- ELY-keskus 3.10.2016 (viimeistelty esitys, rahoitus)

Kesäkuu

- MYR-sihteeristö

Elokuu

- Maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) evästyskeskustelu 22.8.2016

Syyskuu

- Maakuntahallituksen evästyskeskustelu 26.9.2016

Lokakuu

- MYR-sihteeristö 4.10.2016 (esityslista oltava valmiina pe 30.9.)
- Päivityksen hyväksyminen MYR:ssä 17.10.2016
- TOIMITETTAVA työ- ja elinkeinoministeriöön 21.10.2016
- Tiedoksi maakuntahallitukselle 24.10.2016

JOHDANTO

Toimintaympäristömme haasteet (+tärkeimmät rahoituksen kohteet/teemat)

1. Maakunnan kehitysnäkymät ja -tavoitteet
 - Nykytila ja kehitysnäkymät ja arvio maakuntaohjelman toteutumisesta
2. Maakuntaohjelman toteuttaminen
 - Toiminnan painopisteet ja keskeiset hankekokonaisuudet = Maakuntaohjelman toimintalinjat TL 1 – TL4, joiden yhteydessä käsitellään myös EU –ohjelman toimintalinjat TL1 – TL5
 - Muiden ohjelmien osuus (EAY, ENI, Maaseutuohjelma, AIKO, ERM-suunnitelma + Kuopion kasvu- ja MAL-sopimus
 - Rakennerahasto-ohjelman valtakunnalliset teemat-

Pohjois-Savon maakuntaohjelma

- toimintalinjakohtaiset painopisteet

TL1 Talouden uudistaminen

Yleiset painopisteet:

- Uusien yritysten perustamisen tukitoimenpiteet, omistajavaihdosten tukeminen ja uusien rahoitusinstrumenttien käyttöönotto
- Pk-yritysten kansainvälistä kilpailu- ja uusiutumiskykyä sekä kansainvälistymistä parantavat palvelut ja innovaatiohankkeet
- Invest in –toiminnan tukeminen
- Olemassa olevien tutkimus- ja kehittämissympäristöjen laajempi hyödyntäminen liiketoiminnassa
- Energia- ja materiaalitehokkuutta parantavat investoinnit ja t&k-hankkeet

1. Metsäteollisuus, biojalostus ja puun uusi käyttö

- Puun biojalostuksen tutkimus- ja tuotekehitysresurssien vahvistaminen ja hyödyntäminen yliopisto-/ammattikorkeakoulu- ja yritysysteistyöllä sekä toisen asteen ammatillisen koulutuksen kehittämisellä
- Metsäraaka-aineen uusien käyttömahdollisuuksien tukeminen
- Yritysten investointien ja kasvun tukeminen

2. Kone- ja energiateollisuuden kilpailukykyä tuottavuudella ja innovoinnilla

- Yrityksiä palvelevien kone- ja energiateknologian t&k-ympäristöjen vahvistaminen ja hyödyntäminen sekä bioenergian raaka-aineiden ja polttoaineiden kehittäminen
- Robotti-, hitsaus- ja automaatiotekniikan käyttöönotto teknologiateollisuudessa, ml. digitalisaatio

3. Vahvistuva terveysteknologian klusteri

- Vahvistetaan terveysteknologian t&k-ympäristöä ja tunnettuutta sekä sen hyödyntämistä, mm. palveluliiketoiminnassa sekä osaamisen kaupallistamista
- Tuetaan kansainvälisten terveysalan yritysten ja toimintakonseptien sijoittumista Kuopioon
- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (FIMEA), yliopiston ja tutkimuslaitosten sekä alueen yritysten yhteistyön lisääminen

4. Elintarviketuotanto

- Pohjois-Savon maito- ja elintarviketalouden osaamiskeskittymän vahvistaminen
 - T&K-ympäristöjen uudistaminen tukemaan elinkeinoelämän tuotekehitystä ja kilpailukykyä
 - Ravitsemusosaamisen ja uusien bioraaka-aineiden hyödyntäminen elintarviketuotannossa
 - Tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvä kehittäminen
- Maitotalouden ja muiden tuotantosuuntien tilatason tuotantotehokkuuden parantaminen
- Paikallisesti tuotettujen raaka-aineiden jalostuksen ja markkinoinnin edistäminen sekä tunnettuuden parantaminen (ruokamaakunta, matkailu)

5. Laajasti sovellettava teknologia ja osaaminen

- Digitalisaation ja muun teknologian sekä tiedon analysoinnin hyödyntäminen liiketoiminnassa
- Liiketoimintaa tukevan materiaalitekнологian osaamisen soveltaminen uusissa tuotteissa
- Vesiosaamis-ympäristöjen kehittäminen ja hyödyntäminen yritysten hankkeissa
- Sektoritutkimuslaitosten toimintojen vahvistaminen sekä keskinäisen että muiden tahojen kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen

TL2 Työvoiman riittävyys ja osaaminen

Yleiset painopisteet:

- Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen, työurien pidentäminen, toimivan koulutusketjun rakentaminen ja maakuntaan muuton edistäminen.
- Yritysten johtamista, työorganisaation parantamista sekä työntekijöiden hyvinvointia edistävät ja siten tuottavuutta parantavat toimet

1. Työmarkkinoiden toimintaa tukeva koulutus

- Avaintoimialojen koulutuksen vetovoimaisuuden vahvistaminen, erityisiä haasteita kone-, metalli- ja terveysalalla
 - Ennakoinnin rooli, reagoiminen megainvestointeihin
- Oppimisympäristöjen kehittäminen: monialaiset ympäristöt, uudet opetus- ja oppimismenetelmät verkkopalveluja ja digitalisaatiota hyödyntämällä
- Työssäoppimisen tukeminen, tutkinnon osien suorittaminen yrityksissä sekä yrityksille räätälöidyt koulutuskokonaisuudet

2. Kuopion alueen kasvu työvoiman saatavuuden veturina ja maakuntaan muuton edistäminen

- Kuopion alueen vahvistaminen kansallisena kasvukeskuksena ja Savilahti-kampusalueen kehittäminen
 - Kuopion tunnettuuden parantaminen terveys- ja hyvinvointialan osaamisen keskuksena
- Koulutuksen kansainvälistymisen, monikulttuurisuuden sekä osaamisen viennin edistäminen, myös yhteistyössä maakunnan yritysten kanssa
- Työperäisen maahanmuuton edistäminen toimialoilla, joissa on suurin työvoimatarve
- Pohjois-Savossa opiskelevien työllistymisen parantaminen tarjoamalla opiskelijoille (aktiivisesti) työharjoittelua paikallisista työpaikoista
 - Uudet joustavat mallit toteuttaa työharjoittelua myös opiskelupaikkakunnan ulkopuolella

3. Työurien pidentäminen

- Koulutuksen laadun parantaminen, jottei koulutuksen keskeyttämisiä tapahdu
- Valmistuvien nuorten työllistymisen tukeminen
- Työelämän laadun ja työssä jaksamisen parantaminen, mm. johtamista kehittämällä
- Toimivat koulutusketjut sekä aikaisemman osaamisen tunnustaminen työmarkkinoiden muutoksen tukena

TL3 Hyvinvointipalvelut ja hyvinvointi

Yleiset painopisteet:

- Hyvinvoinnin edistäminen
- Asiakaskeskeisyys, tuottavuus ja toimivuus palvelutuotannossa

1. Elämäntavat ja kansansairauksien ehkäisy

- Varhainen puuttuminen
 - Lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen ja perhetyö
 - Ikääntyneiden itsenäisen suoriutumisen tukeminen
 - Matalan kynnyksen palvelut
- Terveellisiä elämäntapavalintoja ja terveyttä edistävät käytännöt
 - Kansalaisyhteiskunnan ja osallisuuden vahvistaminen
 - Yhdyskuntasuunnittelu, kaavoitus, infrastruktuuri, palvelut

2. Kuntien, yritysten ja yhdistysten kumppanuus palvelutuotannossa

- Monituottajamallit, palveluyrittäjyys ja järjestöt
 - Kuntien vastuulla olevien hyvinvointipalvelujen kehittäminen monialaisena yhteistyönä
 - Innovatiiviset palvelu- ja koulutuskokeilut hyvinvointiosaamisen ja hyvinvointijohtamisen vahvistamiseksi
- Palveluprosessit ja ohjaus
 - Digitalisaation edistäminen, tietojärjestelmien yhtenäistäminen, sähköisten palvelujen kehittäminen, pilotointi ja käyttöönotto
 - Oma- ja etähoitomallien kehittäminen
 - Hallintokuntien ja eri SOTE-tahojen rajat ylittävä palvelumalli sekä sen pilotointi alueella.

TL4 Toimiva ja taloudellinen palvelu- ja kuntarakenne sekä saavutettavuus

Yleiset painopisteet:

- Tehokkaan, toimivan ja kilpailukykyisen kunta- ja palvelurakenteen edistäminen
- Ylikunnallisten toimintojen ja hankkeiden tukeminen
- Itä-Suomi-yhteistyö liikennejärjestelmän kehittämisessä

1. Vetovoimainen ja kestävä aluerakenne

- Laajakaistaverkon rakentaminen koko maakuntaan
- Iisalmen, Kuopion ja Varkauden työssäkäynti- ja asiointialueiden ylikunnallisen yhteistyön tiivistäminen sekä poikittaisliikenteen kehityskäytävänä VT 9
- Elinvoimaisten kirkonkylien ja kuntakeskusten kehittäminen
- Matkailun kansainvälisten kasvumahdollisuuksien hyödyntäminen
 - Maakunnan matkailutuotteiden ja -palvelujen kehittäminen painopisteenä Kuopio-Tahko
 - Luontomatkailun kehittäminen matkailuvyöhykkeillä, erityisesti Etelä-Konneveden kansallispuistossa

2. Toimiva liikennejärjestelmä sekä saavutettavuutta ja elinkeinoelämän kilpailukykyä tukevat liikenneyhteydet

- Lento- ja raideliikenteen kilpailukykyyn kehittäminen
 - Itä-Suomen pääliikennekentän, Kuopion lentoaseman toimintojen monipuolistaminen ja kansainvälisten yhteyksien saaminen
- Pk-yritystoimintaa tukevat liikenneyhteydet, älyliikenteen mahdollisuudet huomioiden
- Joukkoliikenteen toimintatapojen ja palvelutason kehittäminen MAAS-periaate (liikenne palveluna) huomioiden
- Elinkeinoelämän kuljetusketjujen kustannustehokkuuden edistäminen (maito, raakapuu, bioenergia, kaivosteollisuus)

Itä- ja Pohjois-Suomen yhteiset edunajamisasiat

Laajakaistahankkeen toteutuksen varmistaminen harvaan asutuilla alueilla
Elinkeinoelämän kannalta tärkeiden kanta-, seutu- ja yhdysteiden sekä yksityisteiden parantaminen ja ylläpito

Kuljetustuki

Itä- ja Pohjois-Suomen lentoliikenteen kehittäminen

Itä-Suomen edunajamisasiat

Tiehankkeiden järjestyksestä on sovittu ja se on seuraavanlainen:

- VT5:n parantaminen välillä Leppävirta-Kuopio, **99 M €**

Ratahankkeet:

- Karjalan radan perusparantaminen nopean henkilöliikenteen tasolle välillä Luumäki-Kitee
- Savonradan perusparantaminen välillä Kouvola-Kajaani

Opiskelun, työssäkäynnin ja asioinnin kannalta keskeisten junavuorojen varmistaminen
(VR/LVM-osto- ja velvoiteliikenne)

Luonnonvara-alan ammatillisen koulutuksen rahoituksen turvaaminen

Pohjois-Savon omat edunajamisasiat

Osaaminen ja tutkimustoiminta

- Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus FIMEA:n toimintojen siirtyminen vaiheittain Kuopioon
- Terveystieteiden tutkimuskeskusten arviointiyksikkö Kuopioon
- Pelastusopistossa toteutettavan palopäälystökoulutuksen turvaaminen Kuopiossa
- Toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulun resurssien turvaaminen

Saavutettavuus

- Kuopion tavara- ja henkilöratapihan perusparantaminen v. 2017-2018, 45 milj. € (saatu 5 milj.€)
 - Henkilö- ja tavaraliikenteen ratapihat eivät vastaa enää nykyajan vaatimuksia.
- Ylivieska-Iisalmi-Kontiomäki-radan sähköistys ja Yara-Siilinjärvi-radan (5 km) sähköistys 110 M€
- Valtatien 5 kehittäminen (Siilinjärvi – Iisalmi – Kajaani – Kuusamo)
 - Siilinjärvi-Iisalmi 80-100 milj. € (Siilinjärvi - Pöljä –moottoritie 34 milj. €/hk 2,18, Taipaleen kohta + muut toimenpiteet)
- *tavoite viedä Itä-Suomen kärkihankelistalle*
- Valtatien 9 kehittäminen väleillä:
 - Keski-Suomen maakunnanraja-Vehmasmäki (Kuopio)
 - välillä Hankasalmi-Vehmasmäki tie on kapea ja suuntaukseltaan pienipiirteinen
 - Vartiala-Riistavesi, 15 M € (tiesuunnitelmaa tulisi päivittää, mukana ELYn listoilla. Valmius toteutukseen 2017, jos rahoitus)
 - Suonenjoen liittymäramppien parantaminen
- Finnpulp/infran parantamistarpeet: tien siirron ja rautatien rakentaminen Sorsasalossa sekä 110 kV sähköjohdon rakentaminen, puunhankinnan parantamispaineet väyläverkolle, n. 50 milj. €
- Euroopan laajuinen liikenneverkko TEN-T, Trans-European transport networks
 - VT5:n ja Savonradan sisällyttäminen ydinverkkoon (Eastern Corridor)
- Tulevaisuudessa Helsinki-Pietari-raidelinja Kouvolan kautta huomioiden Itä-Suomen yhteydet sekä Pietariin että Helsinkiin

Pohjois-Savon EU-rakennerahastovarojen jakautuminen

5.10.2016

				EU-kehys M€	Kunta+muu julk vaade	
	2017			EAKR	16,245	5,938
				ESR	7,505	Valtion rahoitus
				Yht.	23,75	17,813
				Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020		

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta-liitto	Yhteensä (M€)
	TUKI2014	EUR2014	Tekes	EUR2014	
HALLINNONALA					
TOIMINTALINJA					
TL 1 Pk-yritystoiminnan kilpailukyky	10,789	0,552	0,000	4,482	15,823
EAKR	5,894	0,198	0,000	1,820	7,911
VALTIO	4,895	0,190	0,000	0,848	5,933
<i>Kunta + muu julk</i>	<i>0,000</i>	<i>0,164</i>	<i>0,000</i>	<i>1,814</i>	<i>1,978</i>
TL 2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	6,567	1,256	1,744	7,100	16,667
EAKR	3,200	0,608	0,933	3,592	8,334
VALTIO	2,694	0,400	0,488	2,669	6,250
<i>Kunta + muu julk</i>	<i>0,673</i>	<i>0,248</i>	<i>0,323</i>	<i>0,840</i>	<i>2,083</i>
TL 3 Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus		7,235			7,235
ESR		3,617			3,617
VALTIO		2,713			2,713
<i>Kunta + muu julk</i>		<i>0,904</i>			<i>0,904</i>
TL 4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen		4,863			4,863
ESR		2,432			2,432
VALTIO		1,824			1,824
<i>Kunta + muu julk</i>		<i>0,608</i>			<i>0,608</i>
TL 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyden torjunta		2,912			2,912
ESR		1,456			1,456
VALTIO		1,092			1,092
<i>Kunta + muu julk</i>		<i>0,364</i>			<i>0,364</i>
YHTEENSÄ	17,356	16,818	1,744	11,582	47,500
EU	9,094	8,311	0,933	5,411	23,750
VALTIO	7,589	6,219	0,488	3,517	17,813
<i>Kunta + muu julk</i>	<i>0,673</i>	<i>2,288</i>	<i>0,323</i>	<i>2,653</i>	<i>5,938</i>

Pohjois-Savon EU-rakennerahastovarojen jakautuminen

4.8.2016

2018	EU-kehys M€		Kunta+muu julk vaade
	EAKR	17,127	6,146
	ESR	7,457	Valtion rahoitus
	Yht.	24,584	18,438

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020

VÄLITTÄVÄ TOIMIELIN	ELY			Maakunta-liitto	Yhteensä (M€)
	Yritystuet	ELYkehiti	Tekes	TEM	
HALLINNONALA					
TOIMINTALINJA					
TL 1 Pk-yritystoiminnan kilpailukyky	11,375	0,582	0,000	4,725	16,682
EAKR	6,214	0,209	0,000	1,918	8,341
VALTIO	5,161	0,200	0,000	0,895	6,256
<i>Kunta + muu julk</i>	<i>0,000</i>	<i>0,173</i>	<i>0,000</i>	<i>1,912</i>	<i>2,085</i>
TL 2 Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen	3,558	2,291	1,839	9,884	17,572
EAKR	1,696	1,107	0,984	4,999	8,786
VALTIO	1,628	0,731	0,514	3,717	6,590
<i>Kunta + muu julk</i>	<i>0,235</i>	<i>0,452</i>	<i>0,340</i>	<i>1,169</i>	<i>2,197</i>
TL 3 Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus		7,189			7,189
ESR		3,594			3,594
VALTIO		2,696			2,696
<i>Kunta + muu julk</i>		<i>0,899</i>			<i>0,899</i>
TL 4 Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen		4,832			4,832
ESR		2,416			2,416
VALTIO		1,812			1,812
<i>Kunta + muu julk</i>		<i>0,604</i>			<i>0,604</i>
TL 5 Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta		2,893			2,893
ESR		1,447			1,447
VALTIO		1,085			1,085
<i>Kunta + muu julk</i>		<i>0,362</i>			<i>0,362</i>
YHTEENSÄ	14,933	17,787	1,839	14,610	49,168
EU	7,910	8,773	0,984	6,918	24,584
VALTIO	6,789	6,524	0,514	4,611	18,438
<i>Kunta + muu julk</i>	<i>0,235</i>	<i>2,490</i>	<i>0,340</i>	<i>3,081</i>	<i>6,146</i>

Pohjois-Savon esitys maakuntaan kohdistettavasta kehittämisrahoituksesta sekä erikseen neuvoteltavien edunajamishankkeiden rahoitus (milj. euroa)

10.10.2016

Hallinnonala	Momentin numero	Momentin nimi	Kokonais- kustannusarvio	2016	2017		2018	
				toteutuu	toteutuu	esitys	toteutuu	esitys
SM	26.30.01	Lisämääräraha palopäällystökoulutuksen järjestämiseen		1,000		1,200		1,200
LVM	31.10.20	Perusväylänpito		31,000	56,000	5,000	50,000	5,000
		- Tienpito		28,000	31,000		35,000	
		- vt 23:n parantaminen Varkaus-Viinjärvi	55,000	3,000	0,000	5,000	5,000	5,000
		- vt9:n parantaminen Jännevirran sillan kohdalla	35,000	0,000	25,000		10,000	
LVM	31.10.50	Valtionapu yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen		0,800	1,500		1,500	
LVM	31.10.77	Väyläverkon kehittäminen		5,000	5,000	200,000	20,000	230,000
		- vt 5:n parantaminen välillä Leppävirta-Kuopio	99,000	0,000		30,000		69,000
		- Kuopion tavara- ja henkilöratapihan perusparantaminen	45,000	5,000	5,000	20,000	20,000	20,000
		- Savon radan nopeuden nosto	75,000	0,000		40,000		35,000
		- Ylivieska-lisalmi-Kontimäki-radnan sähköistys ja Yara-Siilinjärvi-radnan (5 km) sähköistys	116,000	0,000		60,000		56,000
		- VT5 Siilinjärvi-lisalmi	100,000	0,000		50,000		50,000
LVM	31.30.63	Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen		3,200	3,000		3,500	
LVM/ Viestintävirasto	31.40.50	Pohjois-Savon laajakaistahanke	20,000	0,200		3,000		3,000
TEM	32.30.44	Alueellinen kuljetustuki				1,000		1,000
TEM/ Pohjois- Savon liitto	32.50.40	Alueellisten innovaatioiden ja kokeilujen käynnistämisen määräraha		0,196		0,300		0,500
		Valtion rahoitus yhteensä		41,396	65,500	210,500	75,000	240,700
		Kuntien rahoitus (arvio)		0,241		2,390		2,480
		Julkinen rahoitus yhteensä (valtio+kunnat)		41,637	65,500	212,890	75,000	243,180
		Yksityinen rahoitus (arvio)		0,165		2,270		2,290
		RAHOITUS YHTEENSÄ (julkinen+yksityinen)		41,802	65,500	215,160	75,000	245,470